

vilde derved paalægges Menighederne en utaalelig Byrde; medets Præsten vilde, fra at være Kirkens Tjener, som han er; gjøres til dens Herre — en saadan Tilstand kan man dog vistnok ikke ønske indført. — Man vil maaskee sige, at der kan være Tilfælde, hvor Præstens Samvittighed kan komme i Collision med, hvad han anseer for sin Embedspligt, og det kan derfor findes billigt at komme Præsten til Hjælp ved saadanne Leiligheder; men at gjøre det paa den Maade, som her er skeet, forekommer mig dog at være altfor betænkeligt.

Lovforslaget omfatter i det Hele taget en-deel Bestemmelser, som meget dybt gribe ind i Kirkens indre Anliggender. Med Hensyn til Wielsen f. Ex., da kjender Folketirken ikke nogen anden Form derfor end den kirkelige Wielse, og det forekommer mig derfor uundgaaelig nødvendigt, førend man tager nogen Bestemmelse om, hvad der her er foreslaaet, at Kirken faaer Leilighed til at udtale sig derover. I hvad Form dette skal skee, er det vanskeligt for mig her at antyde. Jeg skal blot gjøre opmærksom paa, at der i det forløbne Aar af Regjeringen er nebsat en Commission (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet!) til at tage Forholdet med Adskilltes Wielse under Overveielse, en Commission, som bestaaer saavel af geistlige som verdslige Medlemmer; det er en Selvfølge, at Spørgsmaalet om det borgerlige Egtekab ogsaa vil blive inddraget under denne Commissions Durraade, og det forekommer mig derfor, at det vilde være meget betænkeligt, om Rigsdagen, som dog vistnok ikke kan erklære sig for at være et Organ for Kirken, vilde tage Bestemmelse om Anliggender, som fra Regjeringens Side paa denne Maade ere gjorte til Gjenstand for Undersøgelse og satte i Bevægelse, uden at oppebie Resultatet af den omhandlede Commissions Virksomhed. — Jeg troer derfor at burde tilraade det høitæredede Thing ikke at tage nogen Bestemmelse om dette Lovforslag, førend der er givet

Kirken Leilighed til at udtale sig over de Bestemmelser, som heri indeholdes.

Safs: Jeg maa ligeledes beklage, at dette Lovforslags Titel ikke svarer til dets Indhold, der er saa righoldigt, at det kunde være Gjenstand for flere enkelte Love, og maaskee helst maatte have været det. Omendkjøndt jeg altsaa fremsætter denne Dabel imod Lovforslaget, maa jeg dog tilføie, at, hvad Indholdet og de Principer angaaer, hvorfra det er gaaet ud, er jeg i alt Væsentligt enig med Forslagsstilleren. Efter denne Erklæring skal jeg tillade mig at gaae over til nogle almindelige Bemærkninger og navnlig med Hensyn til, hvad der af andre Talere er anført.

Det er i det Hele taget vanskeligt, mine Herrer, at tale om Stat og Kirke, naar man maaskee kun har dunkle Forestillinger enten om det Hele eller om nogen af Delene; thi da gaaer det ud over dem, som have de mindst klare Forestillinger derom. Denne Mangel slog mig hos den første ærede Taler, som havde Ordet i Anledning af dette Forslag, thi jeg troer, at han, hvad der er saare ubeflydeligt hos enhver Jurist, næsten betragter Kirken som Noget, der, saa at sige, af Naturen hører med til Staten, saa at Kirke og Stat ere som to sammenvoyede Tvillinger, der ikke kunne skilles ad. Jeg maa næsten formode, at den ærede Taler kunde billige den gamle Paaastand, at der virkelig gives christelige Stater. Det er dog vel Noget, som ingen veloplyst Mand mere anseer for umuligt, at der kan gives Stater, der anerkjende og arbejde for Christendommen, tillade og understøtte den; men Stater, der i deres hele Lovgivning have lagt Christendommen til Grund for deres Lovgivnings- Arbejder, de have aldrig været til paa Jorden og blibe heller aldrig til, saalænge denne Jord staaer.